

TREKKER SEG: Svenska Akademiens faste sekretær Sara Danius forteller journalister at hun trekker seg, etter et møte torsdag i forrige uke.

Foto: Jonas Ekströmer/TT/NTB scanpix

Opprop mot Akademien

URO: Et hundretalls forskere stiller seg bak et opprop mot Svenska Akademien.

Institusjonen anklages for ikke å drive institusjonen på en «verdlig og adekvat» måte.

Oppropet er undertegnet av forskere innen blant annet litteratur, språk og idéhistorie, og det ble mandag publisert i Dagens Nyheter.

Forskerne uttrykker sterk uro over Svenska Akademiens troverdighet og framtid i lys av skandalen rundt den overgrepsanklagede såkalte kulturprofilen.

– **Neglisjert.** – Drivende krefter har valgt i over tjue års tid å neglisjere anklager om seksuelle overgrep. Man har uttrykkelig latt være å bry seg om vitnesbyrd fra de kvinnene som har fortalt om hva de er blitt utsatt for, og dyrket fram en taushetskultur som viser alle tegn på nepotisme, inhabilitet og vennskapskorupsjon, heter det i oppropet.

Trakk seg. Kulturprofilen er ektemannen til poeten Karen Frostenson. Hun trakk seg fredag fra alle sine oppgaver i Svenska Akademien, samtidig som den faste sekretæren Sara Danius gikk av. De to har hatt støtte fra hver sin fløy i Akademien, som har i alt 18 medlemmer, og som blant annet har ansvaret for å dele ut Nobels litteraturpris.

Forskerne krever også at reformarbeidet som ble påbegynt under Danius, blir gjenopptatt.

Lørdag gikk også 200 forfattere sammen i et annet opprop der de gir sin støtte til Sara Danius.

©NTB

Popens kirkelige opphav

RØTTER: Gullstandarden for dagens mest utbredte popmusikk, hiphop og R&B, har dype historiske røtter i amerikanske kirkelige musikkstiler og utøvere, sier forfatteren av den nye boka *POP – En historie*.

OLAV SOLVANG
olav.solvang@vl.no

Audun Molde er musikkviter og foreleser om musikkbransjen på Westerdals Oslo ACT og Handels-høyskolen BI. I sin nye bok utforsker han popmusikkens og musikkbransjens historie gjennom 200 år.

– Popmusikken startet med den industrielle revolusjon, hvor man snart begynte å trykke opp noter, sanghefter og billetter til konserter. Før det var hoffet og kirkene de vanligste arenaene for musikkutfoldelsen. Kirken fortsatte å ha stor innflytelse på utviklingen av det vi dag kaller pop, hevder Audun Molde.

Arv fra Afrika. I sin nye bok legger han ikke skjul på hvor viktig den kristne musikktradisjonen har vært for ulike typer popmusikk, men særlig hiphop og R&B.

– Selv om amerikanske kirker tradisjonelt har vært et konglomerat av folkelige, konservative, inkluderende og religiøse massebevegelser, hadde de ett viktig fellesstrekk: Det ble sunget overalt! Den religiøse sangen var en arv fra Afrika, et fellestrekk som gjorde at svarte og hvite etter hvert kunne møtes på en felles grunn.

Molde forteller hvordan afroamerikanerne etter borgerkrigen skapte sin egen religiøse og musikalske identitet gjennom jubilee songs og negro spirituals.

– Det musikalske grunnlaget ble ofte hentet fra enkelt oppbygde europeiske åndelige sanger med et fast tempo, som de gjorde til sine egne.

Forløper for country. Når noen hevder at populærmusikken kom til Europa fra USA, så er det bare delvis sant, ifølge Molde.

– Europeiske emigranter tok allerede på 1600–1700-tallet med seg enkle, evangeliske og følelsesladete sanger til USA.

Sangene det dreide seg om hadde sitt utspring i de mange

ulike religiøse retningene som hadde oppstått i Europa etter Reformasjonen.

– Folk dro til Amerika fordi de var fattige, men også fordi de ikke fikk praktisere troen sin, og musikken de benyttet i den forbindelse, slik de ønsket i Europa. Sangene de brakte med seg ble først og fremst en forløper for countrymusikken, som lenge ble kalt «den hvite manns musikk».

Mosebøkene. Den svarte musikken, som ble så viktige for den i dag mest populære amerikanske musikken, stammer fra slavetiden.

– Slik fortellingene i Mosebøkene i Det gamle testamente handler om israelittenes befrielse fra slaveriet i Egypt, ble dette

77 Predikantene var ofte ufrivillig læremestre for de første viktige blues- og rock'n roll-artistene.

Audun Molde

brukt som direkte inspirasjon for afroamerikanernes egen slave-tilværelse i Sørstatene i deres egne frihetssanger. «Go Down Moses» er ett eksempel. Der det synges «let my people go», så er nordstatene det lovede land for slavene, slik Israel var det for de jødiske slavene. Symbolikken og de doble betydningene var også tydelig i «Wade In The Water», «Swing Low, Sweet Chariot» og «Down To The River To Pray».

Pseudonym. Allerede i 1851 kom boka *Popular music of the old times*, som Molde hevder etablerte begrepet popmusikk. Sangboka *Slave Songs of the United States*, var den første publiserte samlingen av afroamerikansk musikk, og ble utgitt av et forlag i New York i 1867. Trass i de sosiokulturelle og religiøse skillelinjene i det som senere er

kjent som sakral og sekulær musikk, var ofte ikke skottene så tette som det kunne se ut som.

– Det var for eksempel en nær forbindelse mellom blues og svart gospel. Bluesartistene Son House og Charlie Patton spilte både blues og åndelige sanger. Flere andre bluesartister, som for eksempel Blind «Lemon» Jefferson og Charlie Patton, brukte pseudonymer når de spilte inn religiøse sanger. Det er ikke sikkert at kjøperne av hverken «Black Snake Moan» eller «I Want To Be Like Jesus» ville kjøpt noen av disse platene dersom de hadde visst at artisten var den samme, sier Molde.

Lærte av pastorene. Blues-artisten Son House la ikke skjul på at han i sin «hellige blues» brukte alle virkemidlene fra pastorenes stemmebruk og intensitet.

– Predikantene var ofte ufrivillig læremestre for de første viktige blues- og rock'n roll-artistene. Elvis, som ble sensurert for sitt «obskøne» hoftearbeid under et Ed Sullivan-show i 1956, lærte det meste om rock'n roll-opptreden under talerstolen til predikanten i pinsemenigheten Assemblies of God, hvor foreldrene tok ham med fra han var liten.

Gospeljam. Molde minner om en Jam Session i Sun Studio 4. desember 1956, da fire av populærmusikkens mest kjente utøvere, Elvis Presley, Jerry Lee Lewis, Carl Perkins og Johnny Cash tilfeldigvis møttes. Uoppfordret satte de i gang å synges gospels og spirituals. Sun Studios eier, Sam Phillips, gjorde opptak uten at de visste det. Det ble senere gitt ut under navnet Million Dollar Quartet.

– For disse fire handlet ikke denne sangtradisjonen først og fremst om de svartes frigjøring, men om kristentroen, atmosfæren og lidenskapen de hadde vokst opp med i kirken. Da de sekulære karrierene deres tok av, kombinerte de det med å gi ut egne gospelalbum.

